

**CZY ZMYSŁY
SĄ POMOCNE
W POZNANIU SKAŁ?**

**Blandyna
Zajdler**

SCENARIUSZ LEKCJI 39

Program nauczania przyrody w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Miterka
Recenzja merytoryczna – Monika Zaleska-Szczygieł
dr Adam Cudowski
dr Beata Rola
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Czy zmysły są pomocne w poznaniu skał?

Cel

- Wskazanie, jak można poznawać skały najbliższej okolicy.
- Poznanie skał najbliższej okolicy.

Cele operacyjne

O. opisuje i nazywa skały występujące w okolicy swojego zamieszkania;

- rozpoznaje i nazywa skały najbliższej okolicy;
- planuje i przeprowadza doświadczenie w celu opisu otrzymanych skał.

Metody/Techniki/Formy pracy

Lekcja z doświadczeniem, praca w grupie.

Środki dydaktyczne

Przygotowane zestawy skał, woda w plastikowej butelce, ocet, ręczniki papierowe, lupa.

Opis przebiegu lekcji

Faza wstępna

N. wyjaśnia zasady pracy na lekcji, praca w grupie (zgodnie z kolejnością punktów zapisanych w karcie pracy, notatki zapisujemy w karcie pracy).

N. omawia zasady bezpiecznego wykonywania doświadczeń.

N. dzieli uczniów na 4-osobowe zespoły, czas pracy zespołów – 15 minut

Faza wykonawcza

N. kontroluje czas pracy uczniów.

U. pracują w grupach, wykonują po kolei zadania (opisane w karcie pracy).

N. prosi o prezentację informacji o okazie 1. itd., zwracając równocześnie uwagę innym grupom na możliwość uzupełnienia informacji o poszczególnych okazach inne grupy.

N. wyjaśnia, że opisywane przez uczniów okazy to skały, podaje ich nazwy, np. piasek, żwir, glina lub granit.

N. prosi uczniów o wyjaśnienie terminu skała, zadając pytanie:

Jak rozumiecie termin/pojęcie: skała?/Jak myślicie, czym jest według was skała?

Faza podsumowująca

Nauczyciel podsumowuje pracę grup, np. zadając pytanie: *Która prezentacja okazów skał podobała się wam najbardziej?*

Można zadawać następujące pytania:

- Co to jest skała?

- Które zmysły ułatwiają poznanie otrzymanych okazów skał?
- Według jakich kryteriów można podzielić skały?

Komentarz metodyczny

Podczas lekcji omawiamy podstawowe rodzaje skał, ze szczególnym uwzględnieniem skał występujących w najbliższej okolicy. Uczeń opisuje skały za pomocą zmysłów, w miarę możliwości wprowadzamy krótkie doświadczenie, np. jak skała zachowuje się po polaniu wodą, a uczniowie planują doświadczenie. Ponieważ jest to pierwsza lekcja, na której uczeń nazywa skały występujące w najbliższej okolicy, proponuję lekcję ćwiczeniową z doświadczeniem, jeśli jest sprzyjająca pogoda na wyjście w teren. Jeśli warunki pogodowe są niesprzyjające, to należy przygotować dla dzieci zestawy do ćwiczeń, a więc w pojemnikach, np. po lodach, piasek, żwir i skałę popularnie występującą w najbliższej okolicy, (dla ucznia o obniżonych wymaganiach tylko piasek, żwir). **Warto opracować kartę pracy**, w której uczeń zapisuje swoje obserwacje, np. okaz 1., jego barwa, kształt i inne. Opis ucznia, np. *okaz pierwszy jest lekki, brudzi palce, można go ugniatać, jest bez zapachu/bezwonny...*

Uwzględnić pytanie: Jak zachowuje się otrzymany okaz po polaniu wodą, a jak po polaniu octem itp.

Biorąc do ręki okaz 1. napisz, co czujesz, co widzisz, co słyszysz.

Który przyrząd pozwoli na lepsze obejrzenie otrzymanych okazów (lupa).

Podczas opisywania okazów, dzieci wyjaśnią, że otrzymane okazy brudzą palce, są sypkie, można zobaczyć pod lupą ich pojedyncze ziarna. Te informacje zapisują w karcie pracy. Następnie wyjaśniamy, co to jest skała i jak nazywają się oglądane okazy: piasek, żwir, granit, glina. Można dalej prowadzić rozmowę: *Za pomocą których zmysłów poznaliście skały.* Ciekawa lekcja i dużo pomysłów dzieci.

Uczniowie ze SPE podczas takich zajęć kształcą spostrzegawczość, zdobywają wiedzę „jakby przypadkiem”. Im więcej pomysłów tym lepiej, np. takiemu uczniowi należy przypisać punkty za aktywność.

Uczeń z edukacji wczesnoszkolnej wie: Co to jest piasek, zmysły. Opisuje składniki przyrody, używając nazw zmysłów.